

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

องค์การ เกษตรกรรม เป็นองค์การ รัฐวิสาหกิจของ ๑๑ องค์กรหนึ่ง ที่ได้ปฏิบัติและดำเนินการตามพระราชบัญญัติของ ๑๑ องค์กร เกษตรกรรม พุทธศักราช ๒๕๐๙ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. ผลิตยาและเวชภัณฑ์
2. ส่งเสริมให้มีการศึกษาและวิจัยการผลิตยาและเวชภัณฑ์
3. ส่งเสริมการวิเคราะห์ยาและเวชภัณฑ์ รวมทั้งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตยาและเวชภัณฑ์
4. ฝึกอบรม แลกเปลี่ยน และให้ชั่งยาและเวชภัณฑ์
5. กำหนดธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เนื่องกับการผลิตยาและเวชภัณฑ์

นอกจากวัตถุประสงค์ตามกฎหมายข้างต้นแล้ว องค์การ เกษตรกรรม ยังได้กำหนดนโยบายในการดำเนินงานเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

1. ตรีงราคายาและเวชภัณฑ์
2. สะสมยาและเวชภัณฑ์ไว้ในยามฉุกเฉิน เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ และประชาชน
3. ปรับปรุงการผลิต และส่งเสริมการจำหน่ายยาตำราหลวง (ยาสามัญประจำบ้าน)

ในการดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์และนโยบายดังกล่าวข้างต้น ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๑๐ เป็นต้นมา ได้มีการปรับปรุงขยายงานและกิจ

การขององค์การฯ ได้เจริญก้าวหน้าด้วยดีตลอดมา ในปัจจุบัน กิจการของ
องค์การ เกษตรกรรมได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น และมีการขยายงานทุกด้านไปแล้ว
จึงได้มีการปรับปรุงผังการแบ่งส่วนงานขององค์การให้เหมาะสมกับกิจการใน
ปัจจุบัน ตามมติในการประชุมของคณะกรรมการองค์การ เกษตรกรรม ครั้งที่
8/2520 เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2520 และผู้อำนวยการองค์การฯ ได้จัด
ดำเนินการให้เป็นไปตามผังการแบ่งส่วนงานใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2520
เป็นต้นไป

เพื่อให้การปรับปรุงนี้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการดำเนินงานและ
ด้านการบริหาร ผู้บริหารขององค์การฯ คือ ท่านผู้อำนวยการองค์การฯ คน
ปัจจุบันจึงเห็นสมควรให้มีการทำการวิจัยเรื่อง "โครงสร้างระบบการสนเทศ
เพื่อการบริหารองค์การ เกษตรกรรม กระทรวงสาธารณสุข" ขึ้น เพื่อใช้เป็น
แนวทางในการพัฒนาระบบงานขององค์การฯ เข้าคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ย่อม
เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ระบบการสนเทศเพื่อการบริหารนี้มีความสำคัญในการ
บริหาร เป็นอย่างมาก Bochini (1972) กล่าวว่า "เมื่อองค์การเจริญมาก
ขึ้นผู้บริหารจะต้องการข้อสนเทศซึ่งถูกต้องและทันเวลา ระบบข้อสนเทศเพื่อ
การบริหารที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยจัดหาข้อมูลซึ่งถูกต้องแน่นอน ทันเวลาและ
มีความหมายสำหรับผู้บริหาร" การที่จะจัดหาข้อสนเทศให้แก่ผู้บริหารได้อย่าง
ทันเวลานั้น การติดต่อสื่อสารระหว่างกันจะต้องดีพอ เนื่องจากระบบข้อสนเทศ
เพื่อการบริหารเป็นระบบรวมของบุคคลากร (people) เครื่องมือในการ
ประมวลผลข้อมูล (data processing equipment) และในการติดต่อสื่อสาร
(communication facilities) การที่จะให้ข้อสนเทศไหลเวียน
(Information flow) ได้โดยสะดวก ในองค์การธุรกิจนั้น George A.
Steiner (1969) เห็นว่า เป็นสิ่งจำเป็นเหมือนกับการที่เลือกไหลไปมา
ตามเส้นโลหิตของคนนั่นเอง และยังได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการติดต่อ
สื่อสารในองค์การธุรกิจอีกว่า มีความสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก

เพื่อให้ข้อสนเทศอันจำเป็นแก่ผู้บริหาร ในการวินิจฉัยเพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์การ ประการที่สอง เพื่อให้เกิดอิทธิพลเหนือท่าทีของคน โดยกระตุ้นให้บุคคลนั้นประกอบกิจกรรมของเขา และทำความเข้าใจของเขาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์การ ดังนั้นจึงอาจสรุปตามความคิดเห็นของ Gordon B. Davis (1974) ได้ว่า ระบบข้อสนเทศจะช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับองค์การ องค์การที่มีการออกแบบระบบข้อสนเทศไว้ก็มักจะได้เปรียบคู่แข่งที่มีระบบนี้ไม่ดี และระบบข้อสนเทศในการบริหารที่ดีนั้นควรจะเป็นระบบที่คนกับเครื่องช่วยกันทำ (integrated man / machine system) จึงต้องใช้ computer hardware และ software เข้ามาช่วย ไม่ควรจะใช้คนอย่างเดียว เพราะงานบางงานนั้น คนสามารถจะทำได้ย่ำแย่ที่สุด แต่บางงานเครื่องจะเป็นฝ่ายทำได้ดีที่สุด เช่น ถ้าข้อมูลมาก ๆ ต้องมีการคำนวณมาก ๆ คนจะคำนวณไม่ไหวก็ให้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วย คนจะได้มีเวลาในการตัดสินใจในเรื่องอื่นที่สำคัญกว่าได้มากขึ้น แต่ในการนำระบบข้อสนเทศในการบริหารมาใช้นั้นจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อได้รับความร่วมมือจากคน เช่น ในด้านการรวบรวมข้อมูลจึงเป็นการสำคัญที่จะต้องให้คนในองค์การนั้นทั้งระดับผู้บริหารและปฏิบัติการพร้อมที่จะให้ความร่วมมือเสียก่อน โดยผู้บริหารควรเข้าใจและสนับสนุนการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารดังที่ James M. McKeever (1970) กล่าวว่า "ระบบข้อสนเทศเพื่อการบริหาร เป็นเครื่องมือพิเศษสำหรับผู้บริหาร ซึ่งระบบนี้จะเกิดขึ้นมาได้ ก็ต่ออาศัยความต้องการของผู้บริหารระดับสูง เป็นพื้นฐาน และนอกจากนี้ ผู้บริหารยังจะต้องให้ความร่วมมืออีกด้วย" ส่วนปฏิบัติการในหน่วยงานก็ควรเห็นประโยชน์ในการที่จะใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการปฏิบัติงาน ดังนั้น จะเห็นว่า การนำคอมพิวเตอร์มาใช้นั้นอาจจะประสบความสำเร็จอย่างดีหรือล้มเหลวไปเสียก็ได้ ทั้งนี้ ความล้มเหลวอาจจะเนื่องมาจาก มี hardware / software ไม่เพียงพอ หรือมีบุคคลากรที่มีความรู้

ความสามารถไม่เพียงพอ หรือไม่ได้รับความสนับสนุนอย่างเพียงพอจากทั้งผู้ปฏิบัติงานอยู่เดิมและผู้บริหารระดับสูงก็เป็นได้ ยิ่งกว่านั้น การเตรียมงานล่วงหน้าอย่างคึกคัก เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยในการนำวิทยาการของคอมพิวเตอร์มาใช้กับระบบการสนเทศเพื่อการบริหารให้ประสบความสำเร็จได้

วิทยานิพนธ์นี้นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมงานล่วงหน้าให้แก่องค์การเภสัชกรรม โดยจะเสนอโครงสร้างของระบบการสนเทศเพื่อการบริหารให้แก่องค์การฯ ในลักษณะที่รวบรวมข้อมูลจากพื้นฐานไปสู่จุดสุดยอด (bottom up) ของระบบบริหารขององค์การฯ และเป็นโครงสร้างของระบบที่คนกับเครื่องช่วยกันทำ เพื่อให้การปฏิบัติงานและการบริหารงานขององค์การฯ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์การฯ เป็นอย่างดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ในขณะที่งานขององค์การฯ นี้มีโรงงานเภสัชกรรมของเอกชนเป็นคู่แข่งอยู่เป็นจำนวนมาก และยังเป็นความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่งขององค์การฯ และหน่วยงานในสาขาทางการแพทย์และเภสัชกรรมในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อออกแบบโครงสร้างระบบการสนเทศเพื่อการบริหารให้แก่องค์การเภสัชกรรม สำหรับใช้ในการพัฒนาระบบงานขององค์การฯ เข้าคอมพิวเตอร์ในลักษณะของโครงสร้างที่จะเชื่อมโยงงานด้านต่าง ๆ ขององค์การฯ เข้าด้วยกันเป็นระบบรวม (total integrated system) โดยการสร้างจากระบบย่อย (subsystem) ทั้งนี้เพื่อที่จะใช้สนับสนุนและช่วยเหลือ ทั้งในด้านการบริหารองค์การและการทำหน้าที่ ซึ่งรวมถึงขั้นการวางแผนปฏิบัติงานในแต่ละวัน (operational planning) แผนการดำเนินงานและการตัดสินใจ (tactical planning and decision making)

ตลอดจนถึงการวางแผนเป้าหมายและนโยบายขององค์กร (strategic planning)

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการออกแบบโครงสร้างจากระบบงานย่อยในระดับพื้นฐานขององค์กร โดยยึดงานในแผนกต่าง ๆ ขององค์กร (Organizational Function) เป็นหลัก แล้วนำมารวมกันเป็นกลุ่ม ๆ จากนั้นจึงเชื่อมโยงกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้เข้าด้วยกันอีกทีหนึ่ง สร้างเป็นระบบรวมขึ้น
2. การออกแบบรายงานการบริหาร ถือตามกิจกรรมการบริหาร (Management Activity) และรายงานกิจกรรมขององค์กร เป็นหลักนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับระบบที่สร้างขึ้น
3. เป็นระบบ man / machine interaction

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัยนี้

1. เป็นแบบของโครงสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารให้แก่องค์กร เกษตรกรรมเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารในอันที่จะพัฒนาระบบงานขององค์กรฯ เข้าคอมพิวเตอร์
2. ฝ่ายบริหารสามารถนำข้อมูลจากระบบมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงนโยบายได้ทันเวลาที่ เพราะข้อมูลทุกด้านจะทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
3. เนื่องจากโครงสร้างนี้เป็นระบบรวมส่งผลถึงกันได้โดยการดำเนินการเพียงครั้งเดียว ฉะนั้น จะทำให้ข้อผิดพลาดทางด้านการเตรียมข้อมูลและข้อผิดพลาดอันเกิดจากปฏิบัติงานลดลงได้
4. สามารถที่จะเตรียมวางแผนระยะยาวได้โดยไม่ต้องเสียค่าความล้มเหลว เนื่องจากมีข้อมูลที่เชื่อถือได้พร้อมอยู่แล้ว เพื่อประกอบการ

ทัศนใจ

วิธีที่จะดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร และตำราต่าง ๆ
2. สํารวจแผนกต่าง ๆ ขององค์การฯถึงวิธีการปฏิบัติงานในระบบเดิม ความต้องการข้อมูลของงานแต่ละงาน และปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่
3. นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผล แล้วจัดเป็นกลุ่มของข้อมูลตามระบบดังนี้ คือ
 - 3.1 ระบบสารสนเทศทางการตลาด (Marketing and Selling Information System)
 - 3.2 ระบบสารสนเทศในการจัดซื้อและสินค้าคงคลัง (Purchasing and Inventory Information System)
 - 3.3 ระบบสารสนเทศในการควบคุมการผลิต (Production Control Information System)
 - 3.4 ระบบสารสนเทศทางการเงินและบัญชี (Finance and Account Information System)
 - 3.5 ระบบสารสนเทศเพื่อการบุคคลากร (Personnel Administration Information System)
 - 3.6 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System)
4. ออกแบบโครงสร้างระบบข้อมูลย่อย แล้วนำมาเชื่อมโยงเข้าหากัน เพื่อเป็นโครงสร้างของระบบรวมสำหรับฝ่ายบริหาร